

MUAMMER SUN'UN EŞLİKSİZ KARMA KORO ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: KORO İÇİN BEŞ TÜRKÜ ÖRNEĞİ

*A Review on Muammer Sun's Unaccompanied Mixed Choral Music:
The Case of "Koro için Beş Türkü"*

DOI NO: 10.36442/AMADER.2022.79

Fülya AÇIKSÖZ¹
Murat ÇAMLITEPE²

Geliş Tarihi: 27.11.2022

Kabul Tarihi: 04.01.2023

Özet

Bu araştırmada, üçüncü kuşak Türk bestecilerimizin en önemli isimlerinden Muammer Sun'un koro müziğine yaklaşımı ele alınmış, eşliksiz koro için bestelediği "Koro İçin Beş Türkü" (1963-1964) albümündeki eserlerin incelemesi yapılırak koro icracılarına, koro şeflerine ve bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlamak ve kaynak oluşturmak hedeflenmiştir. Muammer Sun, ulusal koro repertuarımızın gelişimine önemli katkılar sağlamış, yaşamı boyunca koro müziği ve koroların yaygınlaşması için çalışmalarında bulunmuş, koro eserleri ile geniş kitlelere ulaşmış bir bestecimizdir. Bestecimizin eşliksiz koro müziklerinin incelendiği kapsamlı bir çalışmanın olmaması bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Araştırma sürecinde Sun'un düşün hayatı ve koro müziğine verdiği önemin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla literatür taraması yapılmış, çok sayıda kitap, bildiri, tez, sesli ve yazılı röportaj ve makaleye ulaşılmıştır. Betimsel tarama modeliyle gerçekleştirilen bu çalışmada, Sun'un en çok seslendirilen koro eserlerinden bir kısmını içeren "Koro İçin Beş Türkü", doküman analizi ve müziksel analiz teknikleriyle incelenmiş, tüm eserler "konusu ve sözleri, armonik yapısı ve formu, ses gruplarının rolü ve icraya yönelik öneriler" alt başlıklarıyla ele alınmıştır. Bu çalışma sonucunda Muammer Sun'un koro eserlerinin çoğunluğunda olduğu gibi bu albümde de halk türkülerimizi işlediği, bu bağlamda eserlerin konusu ve sözlerinin halk kültürümüzü yansıttığı, armoni yapısına bakıldığında çoğunlukla Kemal İlerici'nin dörtlü armoni sisteminin ve karşı-egzilerin kullanıldığı kontrapantik yapının kullanıldığı, form açısından bakıldığında cümlelerin tekrar eden ezgilerden oluştuğu, melodik ağırlığın genelde tek bir partide toplanmadığı, eserin farklı bölümlerinde, farklı partilerce kullanıldığı, ses gruplarının rolüne bakıldığında vokal müziğin özelliklerine ve ses sınırlarına dikkat edildiği, prozodi kurallarına uyulduğu ve böylelikle herkesin kolayca anlayabileceği,

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, Müzikoloji Bölümü, Samsun, Türkiye, fulyaaciksoz@yahoo.com, ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3063-7830>

² Lisansüstü Öğrenci, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Müzikte Yorumculuk Programı, Samsun, Türkiye, mrtcamlitepe@gmail.com, ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-2876-593X>

*Bu makalede, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müzikte Yorumculuk Programı'nda hazırlanan Yüksek Lisans tez çalışmasından yararlanılmıştır.

karmaşadan uzak, sade ve açık bir bestecilik anlayışının benimsendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Eşliksiz Koro, Koro İçin Beş Türkü, Koro Müziği, Muammer Sun.*

Abstract

In this research, the approach to choral music of Muammer Sun, one of the most important names of our third generation Turkish composers, was discussed, and his works in the album "Koro İçin Beş Türkü" (1963-1964), which he composed for the unaccompanied choir, were analyzed to contribute to the choir performers, choir conductors and also to create new resources to the other studies in the field. Muammer Sun, who has contributed significantly to the development of our national choral repertoire, has worked for choral music and choirs to become widespread, and has reached large audiences with his choral works. The lack of a comprehensive study examining unaccompanied choral music of Sun makes this study important. In order to provide a better understanding of the importance of his ideas and choral music concepts a literature review was done for both national and international studies about Sun. Numerous books, academic papers, thesis, audio and written interviews and articles that were written about him have been obtained accordingly. In this study, which was carried out with a descriptive survey model, "Koro İçin Beş Türkü", which includes some of Sun's most performed choral works, was examined with document analysis and musical analysis techniques; all works were examined in terms of their "subject and lyrics, harmonic structure and form, role of vocal groups and recommendations for performance. As a result of this study, as in the majority of Muammer Sun's choral works, this album also uses our folk songs; from this point of view, the lyrics and the subjects of the pieces reflect our folk culture. When we look at the harmonic structure of the pieces, it is seen that the quartet harmony system of Kemal İlerici and the contrapuntic structure in which the counter-melody is used are mostly used. They are composed of repetitive melodies, and the melodic weight is not generally gathered in a single part, it is also used in different parts of the work by different parties. When the role of vocal groups is considered, it is seen that they are composed in accordance with the rules of the vocal music, sound limits and the prosody. It has been observed that a simple approach of composition technique has been adopted with the aim of being away from complexity and easy understanding for everyone.

Keywords: *Choral Music, Five Ballads For Chorus, Muammer Sun, Unaccompanied Choral Music.*

GİRİŞ

Ülkemizin en önemli bestecilerinden biri olan Muammer Sun (1932-2021), üçüncü kuşak Türk bestecileri arasında yer almaktadır.

Besteci kişiliğinin yanısıra iyi bir fikir insanı olan Sun, orkestra, koro, eğitim müzikleri, tiyatro ve film müzikleri kapsamında çok sayıda eser bırakırken, ülkemizin kültür ve müzik sorunlarıyla da ilgilenmiş ve sorunların çözülmesi için ciddi uğraşlar vermiştir. *“Uluslararası sanat müziği alanında, Türkiye’de alışlagelmiş “müzikçi” kimliğinden farklı bir kimlik sergiler o. Muammer Sun, fildişi kulesinde esin perisini bekleyen bir yaratıcı değil, tam tersine, yurdumuzun müzik planındaki sorunlarının üzerine yürüyen, sorunlara çözüm getirmek üzere yaptığı girişimleriyle, yazıları ve besteleriyle sadece eğitimcilerimize değil, halkımıza da yol gösteren bir önderdir”* (Say, 2011: 337). 1969 yılında yayımlanan “Türkiye’nin Kültür Müzik ve Tiyatro Sorunları” adlı çalışması ve Murat Katoğlu ile birlikte hazırladıkları “Türk Kalarak Çağdaşlaşma” kitabı, Sun’un Türkiye’deki kültürel sorunlara çözümler öneren, okullarda öğretilen müzik eğitimini, kendi özünü benimsemiş ileri tekniklerle harmanlayan ve bu sayede çağdaş ve ulusal müzik kültürümüzün oluşmasını ve ülkenin her köşesine yayılmasını hedefleyen bir kılavuz niteliğindedir.

Sun, koroları ve koro müziğini, bir toplumun müzik kültürünün yaratılması, yayılması ve kalıcı olması bakımından önemli görmektedir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı’nın “Çocuk ve Gençlik Koroları Yönetmeliği”ni çıkarmasına ön ayak olmuş ve birçok il ve ilçede 166 adet çocuk ve gençlik korosu kurulmasını sağlamıştır. Çokça koro eseri besteleyen ve yurt genelinde herkesin şarkı söylemesini hedefleyen Sun’un korolara ve koro müziğine verdiği önemin sebebinin İleriş Sun şöyle aktarmaktadır: *“Neden koro? Ülkemiz geri bırakılmış bir ülke ve babam bu sebeple herkesin müzik eğitimi alamayacağını düşünürdü. Ama herkes şarkı söyleyebilir ve şarkı söyleyerek müzik eğitimi alabilir derdi ve düşünürdü. Bu yüzden koro müziğine çok önem veriyordu ve bu yüzden koro müziğini seçti ve destekledi”* (İleriş Sun ile görüşme, 9 Mayıs 2022).

Koro müziği besteciliğinde halk müziğimize özel değer atfeden Muammer Sun, halk türkülerinin unutulmamasına çok önem vermiş ve çok sayıda halk türküsünü derleyip kayıt altına almış ve notaya dökmüştür. Halk türkülerinin ve halk havalarının müzik eğitiminde temel alınmasının önemini ve gerekliliğini savunan Sun, ancak bu sayede yok olma, unutulma ve yozlaşmanın önüne geçilebileceğini ve bu sayede özgün bir “Türk Okul Müziği” kültürü ve geleneğinin yaratılabileceğini savunmuştur.

Bir besteci ve fikir insanı olan Sun’un Askeri Mızıka Okulu yıllarından itibaren başlayan müzik yaşamı boyunca bestelediği sayısız

eser, toplum hafızasında yer etmiştir. Toplumun her kesimince yaygınlığı ve bilinirliği, Sun'un eserlerine *yaşayan ve nesilden nesile aktarılan eserler* olma özelliği katmaktadır. Bunun en önemli sebebi Muammer Sun'un "*kaynağını eski kültürümüzden alan ve evrensel verilerden yararlanan çağdaş Türk kültür ürünlerinin yaratılması, yurt yüzeyine yayılması, halk çoğunluğunun temelde çağdaş Türk kültür ve sanatını yaşar duruma ulaştırılması*" (Özerk, 2018: 15) yönünde hedefe aldığı ilkesidir.

Öğrencilik yıllarından itibaren bestelerinde Türk Müziği Makam dizilerini ve Kemal İlerici'den öğrendiği "Dörtlü Armoni"yi yoğun şekilde kullanan Sun, İlerici'den öğrendiği bu sistemi çok daha ileri seviyelere taşımıştır. "*Kemal İlerici'nin dörtlü aralıklarına göre çoksenslendirdiği müziğinin dili her kesim ve düzeydeki dinleyici açısından merak uyandırıcıdır. Aynı zamanda "ezgiler belirgindir; çağdaş müziğe özgü soyutlamanın dozu en aza indirgenir. Buna karşılık kontrapunkt tekniğini ustalıklı kullanır. Kendisinin bulduğu ya da halk müziğimizden aldığı ezgilerin karşısına koyduğu ezgiler hayranlık vericidir. Sultan Gelin süitindeki Bebek türküsünde ve Kurtuluş süitinde "İzmir'in dağlarında" sözleriyle başlayan marşta bulunan karşı ezgileri bunun en güzel örnekleridir*" (Kütahyalı, 2004: 12).

Muammer Sun'un eserleri incelendiğinde, kolay anlaşılır, geniş kesimlerce sevilen, mesaj veren, zengin bir yelpazede ulusal miras ve kültürümüzle özdeşleşmiş eserler oldukları görülmektedir. Sun, Türk halkının benimseyip içselleştiremeyeceği ve anlaması güç olan eserleri, *kökü dışarıda* yöntemlerle bestelenmiş eserler olarak tanımlamaktadır. Bu türdeki yapıtların zamanla halkı çoksensli müzikten uzaklaştıracağını ve "*Atatürk'ün önderliğini yaptığı "Müzik İnkılabı"nın yerleşip, yaygınlaşması da önleyeceklerini*" (İlyasoğlu, 2011: 282) belirtmiştir. Sun'un "*"kökü dışarıda" yöntemlerle bestelenmiş eserler*" olarak tanımladığı konu, başka toplumların yarattıkları değerleri aynen alan ve o toplumların eski ve kendilerine özgü değerlerine öykünen, kendi kültür ve değerlerimizi kenara itip onlarla beslenmeyen eserlerdir. O'nun deyişiyle "*bir halk türküsünü çoksenslendirmek, çoksensli bir kompozisyon yapmaktan kolay değildir*" (Sun, 1981: 7) ve bu nedenle Sun'un çoksenslendirdiği her türkü bir yeniden yaratım ürünü olarak değerlendirilmektedir. "*Muammer Hocanın yazdığı şey, o bir ozan olduğu için yakıyor türküyü. Şimdi onun yazdığı yeni bir müzik veya yazdığı yeni bir hat, ezgisel hat zaten türkü gibi oluyor. Çünkü çok iyi sindirmiş. Dolayısıyla da hem kaynağı alırken kaynağı çok iyi özümüyor ve hatta öyle bir özümüyor ki onu ilk yazan ozanın yerine geçip, onunla*

hemhal olup değiştirebiliyor” (Atilla Çağdaş Değer ile görüşme, 24.03.2022).

Muammer Sun, besteciliğin hemen hemen tüm alanlarında, çok sayıda eşlikli ya da eşiksiz vokal müzikleri, bale, bando, orkestra, eğitim müziği, sahne ve film müzikleri bestelemiştir. Sun’un eserlerinde bulunan kendine özgü ve diğerlerinden ayırt edici tını, onun ağırlıklı olarak kullandığı kontrpuantik yazı karakteri ve “*çokseslilik açısından kendine has bir ton geliştirmiş olmasından*” gelmektedir (Aydın, 2011). Ayrıca, Sun’un eserleri, yalın, kolay anlaşılabilir, armoni, makam ve konunun ustalıklı kullanıldığı eserlerdir. Bir eser bestelerken onu “*önce onu benim türkümüş gibi benimseyene kadar söylüyorum*” diyen Sun, ardından türküyü her açıdan analiz etmeye, tanımaya çalıştığını dile getirmiştir. “*Doğal ki bu tarz bir inceleme, türküyü daha iyi öğrenmeme de olanak sağlıyor, türküyü iyice öğreniyorum. Yani benim ayrılmaz bir parçam oluyor. O türkü, kanımda canımda dolaşmaya başlıyor; adeta benim türküm oluyor*” (Bayraktarkatal, 2011: 249).

Çocuk şarkıları bestecilik yaşamında önemli bir yer tutan Sun, besteciliği süresince çok sayıda çocuk şarkısı bestelemiştir. “*Muammer hoca bu arada enstrüman müziğinde de, yazdığı her müzikte her partiyi bilir. Kullandığı ana ezgi neyse onu oluştururken çok iyi biliyor, bunu çok seslendirirken çok iyi biliyor, başka birşey bütün teknikleri çok iyi biliyor, yani dikey ve yatay armoni kurallarını, klasik armoni ve dörtlü armoniyi ve kendi deyişini. Çünkü onları defalarca söylüyor. Diyor ki “Herhangi bir çocuk şarkısı yazarken hep kafamdadır müzik, yolda söylerim, evde söylerim onu hep söylerim, eğer oturmayan bir şey varsa çalışırım, hiçbir zaman bir şarkıyı oturup bir günde yazmadım*” (Atilla Çağdaş Değer ile görüşme, 24.03.2022). Eserlerinde iyilik, sevgi, dostluk, vatan, yurt ve doğa sevgisi gibi evrensel değerleri sıklıkla konu edinen Sun’un çocuk şarkıları, gerek konu çeşitliliği, gerekse yaygınlığı ve bilinirliği bakımından önemli ve ayrı bir yere sahiptir. Çocuk şarkılarının çocukların yaşamına ve çocuğu doğrudan ilgilendiren konularla ilgili olması gerektiğini savunan Sun, çocuk şarkılarına verdiği önemin sebebini ise “*ben çocukları seviyorum ve çocukların iyi bir dünyada yaşamalarını, daha iyi bir dünya yaratmalarını istiyorum. Bu yüzden değer verdiğim konularda çocuklarımıza ve gençlerimize yararlı olacak işler yapmak istiyorum. Çocuk şarkıları dışında gençlik şarkıları ve marşlarım da bu amaç içindir*” diyerek özetlemiştir (Gültekin & Kılıç, 2020).

Muammer Sun'un Eşliksiz Koro Eserleri

Muammer Sun'un eşliksiz koro eserleri, bestecinin kompozisyonları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Sun'un korolara ve koro müziğine verdiği değer ve önem, eşliksiz koro eserlerinin çokluğu ve içerik zenginliğinden de anlaşılmaktadır. Bu bölümde Muammer Sun'un eşliksiz koro eserlerinin tümü listelenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde yer alan eserlerin listesi, Sinemis Adige Sun'un "Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun" adlı kitabı ve İlteriş Murat Sun'un kişisel arşivinde yer alan koro eserlerinden ve ayrıca literatür ve kaynakların taranması ile elde edilmiştir.

Eşliksiz Koro Eserleri

•“Bozlak ve Türkü: Tenor Solo ve Koro için” (1959)

•“Koro için 5 Türkü” (1963-1964)

oSandalcıoğlu

o Bir dalda iki elma

o Bilcümle Vebal Bizdedir

o Köroğlu Yiğitlemesi

o Çanakkale Türküsü

•“20 Halk Türküsü”, Çocuk ve Gençlik Koroları için (1977)

•“Sultan Gelin”: Solo ve Eşliksiz Koro için Demet (1964). Cahit Atay'ın “Sultan Gelin” isimli oyunu için Ankara Sanat Tiyatrosu'nun ısmarlaması üzerine bestelenmiştir.

oNe kız oldum ne gelin

oBebek

oGarip kuşu vurdular

oKara kara kazanlara

oKara bahtım kem talihim

oOkuyamaz yazamaz mı?

oKekliğim şeker şeker

•Ondokuz Mayıs Türküsü (Sinop – 1969)

•Gençler için Altı Koro Parçası: Karma Koro için şarkılar (1970-1972)

- İki Sesli Ondört Türkü: Çocuk ve Gençlik Koroları için
- Sevgi Her şeydir (1984)
- Sevda Şarkıları: Karma Koro için (1988) (Sinemis Sun'a ithaf edilmiştir.)
- GAP Türküleri (1989): Karma Koro için Üç Türkü
- Şirin Nar Tane Tane
- Ay Doğar Sini Sini
- Gardaş Gitmem Diyarbekir Düzüne
- Gelenekten Geleceğe (1989): Karma Koro için On Türkü
 - oKaranfil Deste Gider
 - oAyva Çiçek Açmış Yaz mı Gelecek
 - oLeylim Yar (Asmalıdır Evimiz)
 - oAyletmen Gelini (Kına Havası)
 - oAllı Turnam Bizim Ele Varırsan
 - oHalay (Hış Hış Habçer)
 - oYeni Cami Avlusunda Ezan Sesi Var
 - oİbrişim Örmüyorlar
 - oAli Paşa Ağıtı (Arpa Ektim Biçemedim)
 - oEntarisi Ala Benziyor
- Yiğit İken Ölenlere (1990)
- Sevgiyi Söyleyen Dil (1991)
- Çıktım Erik Dalına (Tenor solo ve Koro için yazılmış bir Yunus Emre şiiri)
- Biz Dünyadan Gider Olduk (Yunus Emre)
- Zımtarelelli (Koro Dağarcığı Kitabında 2005)
- Haydi Gelin Çocuklar (Koro Dağarcığı Kitabında 2005)
- Annem Annem (Koro Dağarcığı Kitabında 2005)
- İzmir'in Dağlarında (Koro Dağarcığı Kitabında 2005)

Bir besteci olarak hem düşünceleriyle ve hem de çalışmalarıyla ulusal müziğimizin ve müzik kültürümüzün oluşmasında büyük katkıları bulunan değerli bestecimiz Muammer Sun'un koro müziği bu araştırmada, bestecinin koro müziğine yaklaşımı ve koro eserlerinin icra ve teknik açısından incelenmesi bağlamında ele alınmıştır.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi şöyledir: “Muammer Sun'un eşliksiz karma koro için bestelediği eserlerin analizi nasıldır?”

Araştırmanın Alt Problemleri

Bu araştırmanın alt problemleri şöyledir:

Muammer Sun'un “Koro İçin Beş Türkü” albümünde yer alan 5 koro eserinin;

- a) Eserlerin konusu ve sözleri nedir?
- b) Armonik yapısı ve formu nasıldır?
- c) Ses gruplarının rolü nasıldır ve icraya yönelik öneriler nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Muammer Sun'un eşliksiz karma koro için bestelediği eserler arasından seçilen “Koro İçin Beş Türkü” (1963-64) albümünde yer alan beş koro eserini müziksel analiz tekniğiyle incelemektir. Bestecinin en çok seslendirilen eserleri olması nedeniyle seçilen bu eserler yoluyla Muammer Sun'un koro müziği üzerine ayrıntılı bir çalışma yapmak ve bu alanda çalışan besteciler, koro şefleri ve koristler için bir kaynak oluşturmak, bu araştırmanın diğer amaçları arasındadır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Muammer Sun'un eşliksiz karma koro için bestelediği eserler arasından seçilen “Koro İçin Beş Türkü” (1963-64) albümünde yer alan beş koro eserinin analizinin yapıldığı ilk Türkçe çalışma olması, bestecinin koro müziğine yaklaşımını ayrıntılı olarak ele

alması ve bu alanda çalışan besteciler, koro şefleri ve koristler için bir kaynak oluşturması bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırma için kullanılan veri toplama tekniklerinin araştırmanın kapsamına ve belirlenen problem ve alt problemlerin çözümüne uygun olduğu ve bu araştırma yapılırken yararlanılan kaynakların geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, Muammer Sun'un eşliksiz karma koro için bestelediği "Koro İçin Beş Türkü" (1963-64) albümünde yer alan beş koro eseri ile sınırlıdır. Bestecinin eşliksiz karma koro için bestelediği diğer eserleri bu araştırmanın dışında tutulmuştur.

İlgili Araştırmalar

Bu araştırma süresince yapılan literatür taramasında, araştırmanın yapıldığı tarihe kadar yayınlanmış ve konuyla ilgili olduğu düşünülen başlıca şu kaynaklara ulaşılmıştır:

Sinemis Adige Sun'un "Karnına Güneş Olan Adam Muammer Sun" (2011) adlı kitabı, Muammer Sun'un yaşamı hakkında önemli ve geniş bilgiler içermektedir.

Muammer Sun'un "Türkiye'nin Kültür Müzik ve Tiyatro Sorunları"(1969) adlı kitabı, bestecinin fikirlerini ve çalışmalarını daha iyi anlamak açısından önemlidir.

Muammer Sun ve Murat Katoğlu'nun birlikte hazırladıkları, Türkiye'nin kültür sanat sorunlarını içeren raporları barındıran "Türk Kalarak Çağdaşlaşma" (1974) adlı kitap, bestecinin temel felsefesini anlamak ve çalışmalarını incelemek açısından çok önemli yer tutmaktadır.

Sun'un 100 türküyü kapsayan "Kır Çiçekleri"(1977) kitabının önsözünden, bestecinin halk türküleri ve derlemelere verdiği önemi ve bu konular hakkındaki fikirlerini daha iyi anlamak açısından önemli görülmüş ve yararlanılmıştır.

Muammer Sun'un "Çoksesli Türküler 1. Defter" (1981) adlı, çocuk ve gençlik koroları için hazırlanmış iki sesli halk türkülerini barındıran kitabında yer alan "Çoksesli Türküler Üzerine" başlıklı yazısından, bestecinin halk türkülerinin çokseslendirilmesine verdiği önemi anlamak açısından önemli görülerek yararlanılmıştır.

Önder Kütahyalı tarafından yazılan, İzmir Devlet Opera ve Balesi'nin 2004 yılında sahnelediği, Muammer Sun'un "Delioğlan" adlı müzikalinin kitapçık önsözü bestecinin yaşamı hakkında bilgiler içermektedir.

Özlem Yener'in, 2006 yılında yazdığı "Muammer Sun'un Yaşamı ve Eğitim Müziğine Katkıları" adlı Yüksek Lisans Tezi, besteci hakkında bilgiler içermekte ve eğitim müziğine katkıları ele alınmaktadır.

Koro Eğitimcileri Derneği'nin düzenlediği "2. Uluslararası Koro Çalıştayı Koro Şefliği Kursu ve Seminerleri" (2009) başlıklı etkinliğin kitapçık önsözü, Sun tarafından yazılmıştır. Burada bestecinin korolar hakkındaki düşünceleri yer almaktadır.

Atilla Çağdaş Değer'in, 2012 yılında yazdığı "Çocuk Korolarının Eğitiminde Bir Yaklaşım Olarak Eğitsel Oyun Kullanımının Öğrencilerin Müziksel Erişi Düzeylerine Etkisi" adlı doktora bitirme tez çalışması, çocuk ve gençlik koroları hakkında bilgiler ve Muammer Sun'un, "toplumsal sanat piramidi" tanımı hakkında bilgiler içermektedir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve verilerin nasıl analiz edildiği açıklanmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemiyle yapılmış bir çalışmadır. Nitel araştırmalarda algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir süreç izlenirken; gözlem, görüşme, döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmada betimsel tarama modeli, doküman analizi ve müziksel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Tarama Modeli "Bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre

görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalara” denir. (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2020: 184). Doküman Analizi “sizin ilgilendiğiniz konuya ilişkin bilgileri bulmanızı, araştırmanıza kuramsal bir temel kazandırmanızı ve sizinkine benzer çalışmaların sonuçlarını görmeyi sağlar” (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2020: 47). Müziksel Analiz “özellikle bestecilik eğitimi ve yorumculuk sanatında kullanılmak üzere, temel müzikal öğelerden başlayarak biçimin belirlenmesini, biçim içerisindeki değişim ve aykırılıkları, müziğin sözlerle ilişkisini, bestecinin özel yaklaşım ve buluşlarını, benzeri öğeler çerçevesinde yapısal geçişleri araştırarak saptama ve aydınlatma çalışmasıdır” (Say, 2002: 33).

Araştırmanın Evren ve Örnelemi

Bu araştırmanın evreni Muammer Sun’un eşliksiz karma koro için bestelediği koro eserleri, örnelemi ise Muammer Sun’un 1963-1964 yılları arasında eşliksiz karma koro için bestelediği “Koro İçin Beş Türkü” albümünde yer alan beş koro eseridir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın kuramsal çerçevesi hakkında bilgi elde etmek ve bulgular bölümünde analizi yapılan eserlere ulaşabilmek amacıyla Literatür Taraması yapılmıştır. Bu amaçla konuyla ilgili kitaplar, akademik makaleler, tezler ve bildiriler incelenmiştir.

Ayrıca araştırmada ele alınan ve araştırma için birer doküman niteliği taşıyan, Muammer Sun’un eşliksiz karma koro için bestelediği “Koro İçin Beş Türkü” (1963-64) albümündeki eserlerin notaları ve ses kayıtlarına, İleriş Murat Sun’un kişisel arşivinden ulaşılmış ve ulaşılan eserler müziksel analiz yöntemiyle incelenerek, elde edilen verilere Bulgular bölümünde verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada Muammer Sun’un eşliksiz karma koro için bestelediği “Koro İçin Beş Türkü” (1963-64) albümünde yer alan eserler doküman analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Doküman olarak ele alınan eserlerin notaları tek tek incelenmiş ve ayrıntılı müzikal analizleri yapılmıştır.

Bu araştırmada Muammer Sun'un eşliksiz karma koro için bestelediği "Koro İçin Beş Türkü" (1963-64) albümünde yer eserler müziksel analiz tekniğiyle incelenmiştir. Eserler:

- a) Koro eserlerinin konusu ve sözleri
- b) Eserlerin armonik yapısı ve formu
- c) Ses gruplarının rolü ve icraya yönelik öneriler

olmak üzere üç temel başlıkta incelenmiştir. Ayrıca konuyla ilgili tablolara ve nota örneklerine yer verilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde Muammer Sun'un eşliksiz karma korolar için bestelediği ve bu araştırma kapsamında seçilmiş olan "Koro İçin Beş Türkü" (1963-1964) albümünde yer alan beş koro eserinin analizi ve eserlerin koro müziği icra ve teknik özellikleri üzerine öneriler yer almaktadır. Bir halk müziği eserinin müzikal form analizi yapılmak istendiğinde, farklı çözümlenmeler ile yaklaşımlarda bulunulabilir. Bunun temel nedeni tonal yapılarda karşımıza çıkan kadans vb. armonik yapıların, Türk halk müziğinde olmamasıdır. Bu sebepten yapılacak analizler öznel nitelik taşımaktadırlar.

Koro İçin Beş Türkü

"Koro İçin Beş Türkü" Muammer Sun tarafından Karma Koro için, 1963-1964 yılları arasında bestelenmiş beş adet halk türküsünden oluşmaktadır. "Sandalcıoğlu", "Bir Dalda İki Elma", "Bilcümle Vebal Bizdedir", Köroğlu Yiğitlemesi" ve "Çanakkale Türküsü" türkülerinden oluşan düzenlemeler ve besteler, bestecimiz tarafından öğretmeni A.Adnan Saygun'a ithaf edilmiş olup, bestecimizin kendi el yazısıyla kitap kapağında belirtilmiştir. Eser Yapı Kredi Bankası tarafından ısmarlanmış, plak yapılarak Ankara Devlet Konservatuarı Yayınları tarafından basılmıştır.

**Şekil 1. Koro İçin Beş Türkü Albümü Kapağında Yer Alan Yazı.
Muammer Sun'un El Yazısı İle**

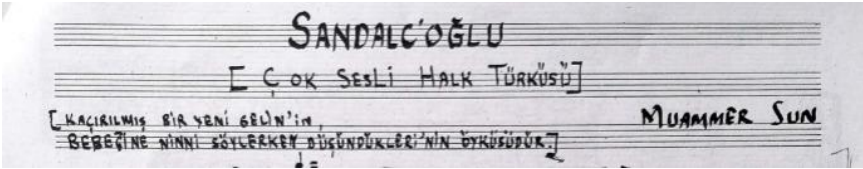
1. Sandalcıoğlu

Bu bölümde Sun'un "Koro İçin Beş Türkü" albümünde birinci sırada yer alan "Sandalcıoğlu" eserinin incelemesi yer almaktadır.

a) Konusu ve Sözleri

Kitapta bulunan ilk eser olan "Sandalcıoğlu", Muammer Sun tarafından 26 Mart 1964 yılında Ankara'da çökseslendirilmiş olan bir halk türküsüdür. Eserin konusu bestecimiz tarafından "Kaçırılmış bir yeni gelinin bebeğine ninni söylerken düşündüklerinin öyküsüdür" sözleriyle, eserin başında yazılı olarak belirtilmiştir.

Şekil 2. "Sandalcıoğlu", Muammer Sun'un El Yazısı İle

Eserin sözleri şöyledir:

Bir oda yaptırdım hurma dalından
Hele hele hurma dalından
İçini döşedim Acem şalından
Bir gelin getirdim Antep elinden

Hele hele Antep elinden
Söylen (söyleyin) Sandalcıoğlu gelsin ben (beni) alsın
Ağlatman bebeği babası belli
Bir oda yaptırdım yüceden yüce
Hele hele yüceden yüce
İçinde yatmadım üç gün üç gece
Çifte kurban kestim geldiğin gece
Söylen (söyleyin) Sandalcıoğlu gelsin ben (beni) alsın

b) Eserin Armonik Yapısı ve Formuna Dair İnceleme

Sandalcıoğlu eseri, Sun tarafından soprano, alto ve tenor sesleri için yazılmıştır.

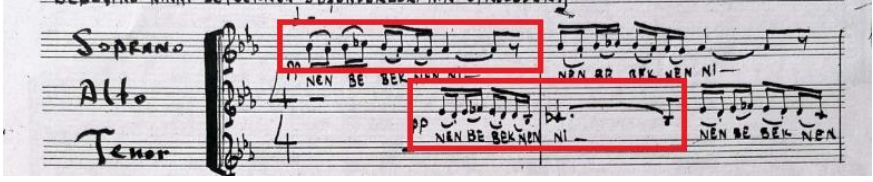
Tablo 1. Sandalcıoğlu Analiz Tablosu

Ölçü Sayısı	Sandalcıoğlu
1-8	Giriş
9-18	A1 Cümlesi (Birinci Sözler)
19-22	Köprü / Geçiş Bölümü
23-32	A2 Cümlesi (İkinci Sözler)
33-36	Köprü / Geçiş Bölümü
37-46	Koda-Bitiriş

c) Ses Gruplarının Rolü ve İcraya Dair Öneriler

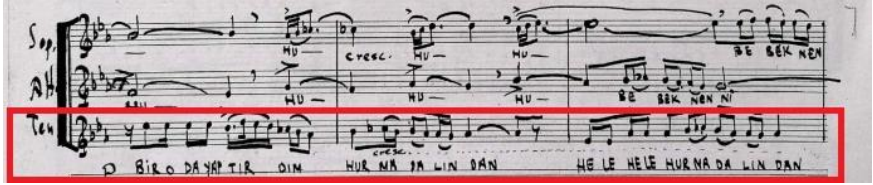
Eser soprano ile çift piyano (pp) başlayıp hemen ardından altolarda aynı sözler ile devam etmektedir (Nen bebek nenni sözleri ile). Eserin soprano ve alto sesleriyle başlaması, bebeğine ninni söyleyen bir anneyi tasvir etmek için kullanılmış, çift piyano başlaması ise bu durumu desteklemiştir. İlk ölçüde soprano'nun melodik yapısını altoların taklit ettiği görülmektedir.

Şekil 3. “Sandalcıoğlu”, Nenni Bebek

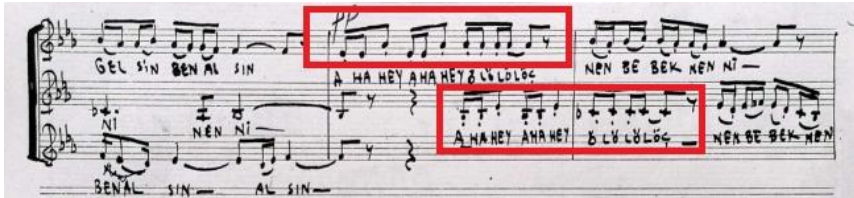
9. ölçü ve 18. ölçüler arasında eserin birinci sözlü başlamaktadır. Ana melodinin ve sözlü bölümün tenorlarda olduğu bu bölümde soprano ve altolar tenorlara eşlik edip akorları oluşturmaktadırlar. Bu bölüme “A1 Cümlesi (Birinci Sözlü)” denmesi uygun görülmüş eserlerin incelemelerinde sıklıkla kullanılmıştır.

Şekil 4. “Sandalcıoğlu”, Birinci Sözlü

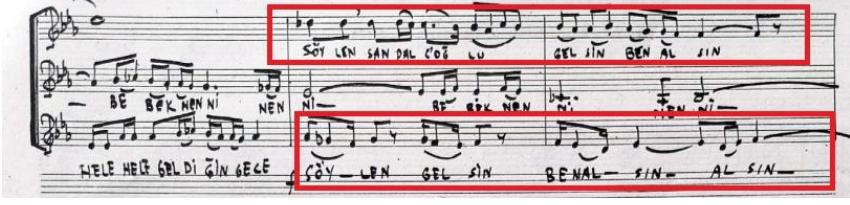
19. ölçüde, eserin ilk ölçüsündeki yazımsal anlayış burada da sunulmaktadır. Soprano partisini kanonik şekilde altolar taklit etmiştir.

Şekil 5. Yöresel Terimler

Eser yöre ağız ile yazıldığından prozodi yöre ağzına uygun gelecek şekilde belirlenmiş, bu doğrultuda “Ahahey”, “höhöhöç” gibi çeşitli yöresel terimler kullanılmıştır. Soprano ve tenor partisinin 17. ve 31. ölçülerinde yer alan, soprano partisinde “Söylen sandalcıoğluna gelsin ben’alsın” ve tenor partisinde “Söylen gelsin ben’alsın” sözlü yöre ağzına uygun olarak yazılmış olması ve prozodik açıdan dikkat çekmiş olup, yazıldığı gibi söylenmesi hem prozodik uygunluk hem de türkünün aslına uygunluğu bakımından önemlidir.

Şekil 6. Sandalcıoğlu 31. Ölçü

Teknik olarak herhangi bir ses grubunu zorlayıcı, söylemeyi güçleştiren bir bölüm içermeyen *Sandalcıoğlu*, yazıldığı ses grupları için uygun aralıklardadır. Eser birçok karma korolar tarafından seslendirilmektedir.

2. Bir Dalda İki Elma

Bu bölümde Sun'un "Koro İçin Beş Türkü" albümünde ikinci sırada yer alan "Bir Dalda İki Elma" eserinin incelemesi yer almaktadır.

a) Konusu ve Sözleri

"Bir Dalda İki Elma" Muammer Sun tarafından bestelenmiş, Ankara yöresine ait bir halk türküsüdür. Eser, aşk-sevgi temasını konu etmektedir. Koro için Beş Türkü albümünde ikinci sırada yer almaktadır.

Eserin sözleri şöyledir:

Bir dalda iki elma
Aman oğlan güzel oğlan
Birini al birini alma
Kurban olduğum Allah
Canım al yarım alma
Petekte arı gördüm
Bugün ben yarı gördüm
Keşke görmez olaydım
Benzini sarı gördüm
Un eleyiver, dön eleyiver
Çayır çimen üstüne yatta yuvarlanıver

Bir dalda iki kiraz
Aman kızlar güzel kızlar
Biri al biri beyaz
Eğer beni seversen
Mektubunu sıkça yaz
Petekte arı gördüm
Bugün ben yarı gördüm
Keşke görmez olaydım
Benzini sarı gördüm
Un eleyiver, dön eleyiver
Çayır çimen üstüne yatta yuvarlanıver

b) Eserin Armonik Yapısı ve Formuna Dair İnceleme

Bir Dalda İki Elma eseri, Sun tarafından soprano, alto, tenor ve bas sesleri için, 4/4'lük ölçüde bestelenmiştir.

Tablo 2. Bir Dalda İki Elma Analiz Tablosu

Ölçü Sayısı	Bir Dalda İki Elma
1-8	Giriş
2-11	A1 Cümlesi
12-15	A2 Cümlesi
16-20	B1 Cümlesi
21-26	B2 Cümlesi
27-36	A1 Cümlesi Tekrar
37-40	A2 Cümlesi Tekrar
41-45	B1 Cümlesi Tekrar
46-55	B2 Cümlesi Tekrar
56-57	Koda

c) Ses Gruplarının Rolü ve İcraya Yönelik Öneriler

Eserin ilk ölçüsünde soprano, alto ve tenor sesleri, sadece sekizlik fa diyez sesi ile esere başlayıp susarken, Bas sesler aynı sesi 4 vuruş olarak devam ettirerek eseri ikinci ölçüye bağlamakta, böylelikle ezgiye başlayacak olan tenorlara tonu hazırlamaktadırlar. Eserin söz kısmı tenor

ve baslar ile başlamaktadır. 11. ölçüye kadar devam eden bu kısım eserin A1 temasını oluşturmaktadır. Bu bölüme kadar soprano ve altolar eşlikçi konumdadır.

Şekil 7. Bir Dalda İki Elma A1

HOY
HOY
HOY
HOY
A MAN OĞ LAN GÜZEL OĞ LAN
A MAN OĞ LAN GÜZEL OĞ LAN
BİR DAL DA İ Kİ EL MA
HO... BİR DAL DA - İ - Kİ EL - MA

Eserin 11. Ölçüsünde alto sesiyle başlayarak, 12. Ölçüde sopranoların dahil olmasıyla 4 ölçü boyunca devam eden kısım ise A2 bölümü olarak adlandırılabilir. Bu kısımda tenor ve baslar olmadan, sadece soprano ve alto sesleri duyulur.

Şekil 8. Bir Dalda İki Elma A2

PE TEK DE A- RI GÖR DÜM-
PE TEK DE A- RI GÖR DÜM-
GÜMAL LAM-
CANMI AL YA- RİM AL- MA
BOĞUN BEN YA RI- GÖR DÜM- KEŞ KE GÖR NEL O LAY DİM- BENZİ Nİ SA RI- GÖR DÜM- OY- ÜNE LE Yİ
BUĞUN BEN YA RI- GÖR DÜM- KEŞ-KE GÖR NEL O LAY DİM- DENZİ- Nİ SA RI GÖR DÜM- HO- ÜNE LE Yİ VER

Eserin 16. Ölçüsünden itibaren B teması başlamaktadır. Basların ana melodiyi üstlendiği bu kısım 5 ölçü boyunca sürmektedir ve eserin B1 kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümde baslara soprano ve altolar söz ile, tenorlar ise vokal ile (ho...) eşlik etmektedir.

3. Bil Cümle Vebal Bizdedir

Bu bölümde Sun'un "Koro İçin Beş Türkü" albümünde üçüncü sırada yer alan "Bir Cümle Vebal Bizdedir" eserinin incelemesi yer almaktadır.

a) Konusu ve Sözleri

Sun, "Bilcümle Vebal Bizdedir" adlı halk türküsünü çokseslendirme sürecini şöyle aktarmaktadır.

"Yapı Kredi Bankası, Türk bestecilerine 'türkü çokseslendirme eserleri' ismarlamıştı. Bana da, beş türkü ismarladılar. Onlardan birisi de bu idi. O türkünün bana gönderilen notasını doğru bulmadım. Türkü iki dörtlük ölçüde notaya alınmıştı. O notada yazılı oluşuna göre, birinci cümle ölçü başında başlıyordu; aynı cümlelerin yinelenişinde bu kez aynı nota, auftakt (önel) ile başlıyordu. Ben o zamana kadar bu türküyü bilmiyordum; farkettim ki notaya alınışı yanlış. Doğrusu, her iki cümlelerin de aynı biçimde başlaması olabilirdi. Türkünün notaya alınışı doğru değildi. Ismarlanan türkülerden dördünü yaptım, bu beşinci türkü kaldı. Bunu Korall olarak bestelemek istiyordum, bir sürü taslak yazdım, hiçbirini beğenmiyordum. Bir sabah Aşık Kul Hasan geldi... Sen şu türküyü biliyor musun, dedim. Biliyorum dedi, Aşık ya, sazı da yanında. Çaldı, söyledi. Bana gönderilen notaların altında dörder dizelik iki söz vardı, Kul Hasan aynı türküyü, dörder dizelik beş sözle söyledi. Banda aldım... Önce türküyü notaya aldım, sözlerini yazdım. Günlerce uğraşıp bitiremediğim Bilcümle Vebal Bizdedir türküsünü büyük bir heyecanla, aynı günde bitirdim" (Bayraktarkatal, 2011).

Eserin sözleri şöyledir:

Eşrefoğlu al haberi
Bahçe biziz gül bizdedir
Biz de Mevlanın kuluyuz
Yetmiş iki dil bizdedir
Kötü bizden kaçır gezer
Arı biziz bal bizdedir
Adem vardır cismi semiz

Alır abdest olmaz temiz
Halka tan eylemek nemiz
Bilcümle vebal bizdedir

b) Eserin Armonik Yapısı ve Formuna Dair İnceleme

Eser, 9/4'lük ölçüde soprano, alto, tenor ve bas sesleri için yazılmıştır.

Tablo 3. Bilcümle Vebal Bizdedir Analiz Tablosu

Ölçü Sayısı	Bil Cümle Vebal Bizdedir
1-8	Birinci Sözler (Soprano Koro)
8-14	İkinci Sözler (Bas Koro)
14-17	Alto Koro Tekrar
17-24	Üçüncü Sözler (Soprano Koro)

c) Ses Gruplarının Rolü ve İcraya Yönelik Öneriler

Eser eksik ölçü ile başlamaktadır ve eserin motifsel yapısı 1. ölçüde sunulmaktadır. 2. ölçüde motifsel yapı, olduğu gibi tekrar etmektedir. Eserin birinci sözlerinin de yer aldığı bu bölümde melodi sopranolar tarafından seslendirilmektedir. 5. ölçüden itibaren altolar dahil olmakta ve soprano koroya eşlik etmektedir. Eserin ilk üç ölçüsünde sunulan motifler, eserin bütününde farklı ses grupları ve kontrpantal bir dokudan meydana gelmiştir.

Şekil 11. Eşrefoğlu Al Haberi

8. ölçüde ana melodi baslara geçmekte ve eserin ikinci sözleri başlamaktadır. Bu cümle süresince diğer ses grupları baslara eşlik etmektedir. Eserin genelinde bestecinin yazmış olduğu nüanslara uymak eserin bütünlüğü ve anlatımı açısından önemlidir. Ayrıca, eserin genelinde birbirini tekrar eden cümleler yer almakta ve bu cümlelerin

bağlı söylenmesi ve eşlik eden ses gruplarının nefes yerlerine dikkat etmesi cümle bütünlüğü için önemlidir.

4. Köroğlu Yiğitlemesi

Bu bölümde Sun'un "Koro İçin Beş Türkü" albümünde dördüncü sırada yer alan "Köroğlu Yiğitlemesi" eserinin incelemesi yer almaktadır.

a) Konusu ve Sözleri

"Köroğlu Yiğitlemesi", Muammer Sun tarafından eşiksiz koro için çok seslendirilmiş bir halk türküsüdür. Konusu, genellikle yiğitlik, kahramanlık savaş veya gösterilen cesaret gibi eylemlerden oluşan Yiğitleme-Koçaklama, Türk halk şiirinin bir türünü oluşturmaktadır. "Köroğlu Yiğitlemesi" adını alan bu eserde, bir halk efsanesi olan Köroğlu'nun savaşlardaki destansı kahramanlığı konu edinilmiştir. Sun bu eseri "Bas- Bariton Solo ve Erkek Sesleri Korosu için" yazmış ve eserin başında belirtilmiştir.

Şekil 12. Köroğlu Yiğitlemesi

Eserin sözleri şöyledir:

Meydan gümbür gümbürlenir
Divan gümbür gümbürlenir
Kalkan gümbür gümbürlenir
Her yan gümbür gümbürlenir
Mert dayanır namert kaçır
Yiğit kendini övende
Oklar menzili şeşber kalkana değende

Kalkan gümbür gümbürlenir

b) Eserin Armonik Yapısı ve Formuna Dair İnceleme

Eser 5/8'lik ölçüde yazılmıştır. Sadece erkek sesleri için yazılan eserde soprano, alto sesleri dahil edilmemiştir.

Tablo 4. Köroğlu Yiğitlemesi Analiz Tablosu

Ölçü Sayısı	Köroğlu Yiğitlemesi
1-13	Koro Giriş
14-17	Bas Solo (Uzun Hava)
18-33	A1 Cümlesi Birinci Sözler (Bas Solo, Koro Eşlik)
34-48	Köprü
39-44	Bas Solo (Uzun Hava)
45-60	A2 Cümlesi İkinci Sözler (Bas Solo, Koro Eşlik)
61-74	Köprü
75-79	Bas Solo (Uzun Hava)
80-94	A3 Üçüncü Sözler
95-97	Koda

b) Ses Gruplarının Rolü ve İcraya Yönelik Öneriler

Eserin genelinde savaş alanı tasviri yapılmış hem baslar hem tenorlara yazılan “güm, gümbür, hey” vokalleriyle bu durum bir savaş alanı tasvirini desteklemiştir. Esere bas koro başlamakta ve ana temayı solonun başladığı 14. ölçüye kadar sürdürmektedir.

Şekil 23. Bas Koro Giriş

14. ölçüden itibaren bas solo dahil olmaktadır. Bu ölçüye kadar

yapıyı daha etkili olarak göstermek için nota üzerinde yazılan aksanların yapılmasına dikkat edilmelidir.

5. Çanakkale Türküsü

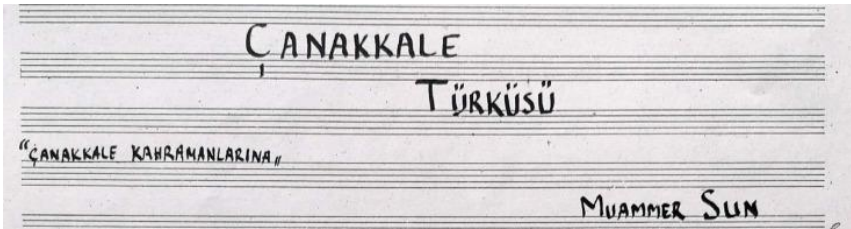
Bu bölümde Sun'un "Koro İçin Beş Türkü" albümünde son sırada yer alan "Çanakkale Türküsü" eserinin incelemesi yer almaktadır. Sun'un Çanakkale Türküsü'nü Sarper Özsan şu sözler ile anlatmaktadır.

"Muammer Sun, bu güzel türkümüzde, içindeki yakınmacı ve olumsuz sözlerin yerine, gene halk içinde yaratılmış, vatanseverlik duygularını ve bu savaşın destansı niteliğini öne çıkaran sözleri seçti... Müziğini ise, önce temposunu hızlandırarak ağıt durumundan çıkardı; türkünün aslında pes perdeden söylenen ilk Çanakkale sözcüğünü ise, bir sekizli (oktav) yukarıya taşıyarak müzikte daha heyecanlı ve militan bir ruh oluşturdu; ayrıca türküyü çokseslemek için seçtiği kontrpantal yazı tekniğiyle, türkünün altında yer alan kıpır kıpır hareketli ezgi çizgileriyle, tam da Çanakkale savaşının ruhuna uygun, dinamik ve etkileyici bir yorum kazandırdı" (Özsan, 2011: 452).

a) Konusu ve Sözleri

"Çanakkale Türküsü" adlı eseri Muammer Sun, Çanakkale kahramanlarına ithaf etmiş ve 1963 yılında soprano alto tenor ve bas sesleri için çokseslendirmiştir.

Şekil 17. Çanakkale Türküsü Muammer Sun'un El Yazısı İle

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Muammer Sun'un yaşamı ve fikirleri doğrultusunda koro müziğine yaklaşımı ve eşliksiz karma koro için bestelediği "Koro İçin Beş Türkü" (1963-1964) albümü ele alınmıştır. İncelenen eserlerde öne çıkan başlıklar aşağıda sıralanmıştır:

Sun'un incelenen eserlerinin çoğunluğunun halk müziği türkülerinden oluştuğu görülmektedir.

Ele almış olduğu türkülerini, kendi müzik bilgisi ve üslubuna göre çokseslendiren Sun'un bu eserlerinin, birer düzenlemeden öte bir yeniden yaratım ürünü olduğu söylenebilir.

İncelenen eserlerin ana hatlarını halk müziği ezgileri oluşturmaktadır. Muammer Sun'un çok sayıda unutulmaya yüz tutmuş halk türküsü derleyerek repertuvarımıza kazandırması, müzik eğitimi ilkokul düzeyinden vermeye başlayarak, müziğin gündelik yaşama öğrenciler yoluyla girmesini hedeflemesi, ortak bir müzikal belleğin oluşturulması için çabaladığını göstermektedir.

Sun'un incelenen eserlerinde kullandığı müzikal dil, Kemal İlerici'nin dörtlü armoni olarak sistemleştirdiği dildir. Sun, bu yöntemi Kemal İlerici'nin kendisinden öğrenmiş ve eserlerinin genelinde kullanmıştır.

İncelenen eserler konusu ve sözleri açısından ele alındığında, tekrar eden sözlerin müzikal açıdan farklılıklar içerdiği dikkat çekmektedir. Sun, ezgiyi birçok ritmik ve kontrpuantik öge ile zenginleştirmektedir.

İncelenen eserlerin armonik yapısı ve formu ele alındığında eserlerin genelinde karşı ezgilerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bu durum eserlere canlılık katmakta ve ilgiyi diri tutmaktadır.

İncelenen eserlerin büyük çoğunluğunda, koronun karşılıklı olarak soru-cevap denilebilecek bölümlerinin sıklıkla kullanıldığı ve kontrpuantik arayışlar ile çeşitlendiği görülmektedir. Koro eserlerinde melodik ağırlığın genelde tek bir partide toplanmadığı, eserin farklı bölümlerinde, farklı partilerce kullanıldığı dikkat çekmektedir.

İncelenen eserler ses gruplarının rolü ve icraya yönelik öneriler bakımından ele alındığında, Sun'un prozodi kurallarına oldukça hakim olduğu, dilin yapısını ve kurallarını çok iyi bildiği anlaşılmaktadır. Aynı zamanda vokal müziğin kurallarını ve insan sesinin sınırlarını da çok iyi bilen Sun'un bu çalışmada incelenen eserlerinde de bu özelliklere dikkat ettiği, ses gruplarını zorlayıcı ve söz ile müziğin uyuşmadığı bölümlerin

bulunmadığı görülmüştür.

İncelenen eserlerde herkesin kolayca anlayabileceği, karmaşadan uzak, sade ve açık bir bestecilik anlayışının benimsendiği görülmüştür.

Bu araştırmada elde edilen bulgular yoluyla ulaşılan sonuçların Muammer Sun'un bestecilik ve koro müziği anlayışıyla uyumlu olduğu ve bu yolla Türk müzik kültürüne büyük katkı sağladığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Aydın, Y. (2011). *Müzik ve Düşün İnsanı, Eğitimci, Dost, Mentor*. S. A. Sun içinde, *Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun* (s. 472-490). Ankara: Seveda Cenap And Müzik Vakfı.
- Bayraktarkatal, E. (2011). *Muammer Sun'un Müziği Hakkındaki Görüşleri*. S. A. Sun içinde, *Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun* (s. 237-279). Ankara: Seveda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Besom Buluşmaları-3 "Muammer Sun'un Düşünce Dünyası. (2020, Haziran 6). BESOM Derneği Youtube Kanalı: <https://youtu.be/UL0RhRkL0JM> (Erişim T. 12.4.2022).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Değer, A. Ç. (2012). *Çocuk Korolarının Eğitiminde Bir Yaklaşım Olarak Eğitsel Oyun Kullanımının Öğrencilerin Müziksel Erişi Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Gütekin, M., & Kılıç, O. (2020, 04, 24). *Meclis'in 100'üncü Yılında Çocuklara Armağanım*. Nisan 09, 2022 tarihinde BirGün Gazetesi: <https://www.birgun.net/haber/meclis-in-100-uncu-yilinda-cocuklara-armaganim-298009>. (Erişim T. 9.4.2022).
- İlyasoğlu, E. (2011). *Sun İle Bir Röportaj*. S. A. Sun içinde, *Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun* (s. 280-282). Ankara : Seveda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Kütahyalı, Ö. (2004). "Muammer Sun". T. Özakman içinde, *İzmir Devlet Opera ve Balesi Deli Oğlan Müzikali* (s. 9-14). İzmir: İzmir Devlet Opera ve Balesi Program Dergisi.

- Özerk, M. (2018). *Muammer Sun'un Orkestra ve Oda Müziği Eserlerinde Obua Kullanımının Müzikal ve Teknik Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı. Ankara.
- Özsan, S. (2011). *Bir Türkiye Sevdalısı: Muammer Sun*. S. A. Sun içinde, *Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun* (s. 452). Ankara: Seveda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Say, A. (2011). *Muammer Sun'un Sanatçı Kimliği Üzerine*. S. A. Sun içinde, *Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun* (s. 337-344). Ankara: Seveda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sun, M. (1969). Geleneksel Türk Sanat Müziği Öğretimi ve Sorunları. M. Sun içinde, *Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları* (Cilt 2, s. 154-172). Ankara: Ajans Türk Kültür Yayınları.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür Müzik Tiyatro Sorunları*. Ankara: Ajanstürk Kültür Yayınları.
- Sun, M. (1977). *Kır Çiçekleri 100 Türkü*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Sun, M. (1981). *Okullar İçin Çoksesli Türküler 1. Defter Çocuk Koroları ve Gençlik Koroları İçin Hazırlanmış İki Sesli 20 Halk Türküsü*. İstanbul: Çağdaş Müzik Yayınevi.
- Sun, M. (2009). *Büyük Hedef ve Korolar Çalıştayı Üzerine*. K. E. Derneği içinde, *2. Uluslararası Koro Çalıştayı Koro Şefliği Kursu ve Seminerleri* (s. 1-2). Ankara: Punto Ajans.
- Sun, M., & Katoğlu, M. (1993). *Türk Kalarak Çağdaşlaşma - Türkiye'nin Kültür Sanat Sorunları*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sun, S. A. (2011). *Karnında Güneş Olan Adam "Muammer Sun"*. Ankara: Seveda-Cenap And Müzik Vakfı.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, D. (2011). *Bestecimiz Muammer Sun Üzerine*. S. A. Sun içinde, *Karnında Güneş Olan Adam Muammer Sun* (s. 360-362). Ankara: Seveda Cenap And Müzik Vakfı.